Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 20 (880)

2019 m. gruodžio 21 d.
Išeina šeštadieniais

Trakai jau pradėjo Lietuvos kultūros sostinės 2020 metus

4–5 p.

„Trakai – ne tik Lietuvos kultūros sostinė, bet ir sostinių sostinė“, – sako Trakų rajono merė Edita Rudelienė (centre). Gruodžio 6 d. Trakuose vyko iškilminga Lietuvos kultūros sostinės atidarymo ceremonija. Šį titulą Trakai perėmė iš šiemet Lietuvos kultūros sostine buvusio Rokiškio rajono. Šventėje dalyvavo Rokiškio rajono meras Ramūnas Godeliauskas, kiti garbūs svečiai.

KOMANDOS VEIKLOS REZULTATAI: VERSLO IR GLOBALIOS TAURAGĖS PLĖTRA ____ 6–7 p.
SUSITIKIME SU PREZIDENTU – APIE RYTŲ AUKŠTAITIJOS REGIONO AKTUALIJAS ____ 8 p.
MERAS POVILAS ŽAGUNIS – 2019 METŲ KULTŪROS POLITIKAS ____ 9 p.
IŠSIPILDĖ PLUNGIŠKIŲ SVAJONĖ ____ 16 p.

TRAKAI JAU PRADĖJO LIETUVOS KULTŪROS SOSTINĖS METUS

Sigita NEMEIKAITĖ, Justė BRIGĖ

„Trakai – ne tik Lietuvos kultūros sostinė, bet ir sostinių sostinė. Juk Trakai yra istorinė Lietuvos sostinė, o kartu ir karaimų, ir kibinų, ir irkluotojų istorinė sostinė. Taigi esame sostinių sostinė, o tai ir yra sudedamoji Lietuvos kultūros sostinės dalis“, – sako Trakų rajono merė Edita Rudelienė.

CEREMONIJOS IŠKILMĖS, PATIRTIS IR IŠŠŪKIAI

Gruodžio 6 dieną Trakų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bazilikoje įvyko iškilminga Lietuvos kultūros sostinės atidarymo ceremonija. Joje dalyvavo kultūros ministras Mindaugas Kvietkauskas. Šiuo renginiu Trakai pradėjo Lietuvos kultūros sostinės metus. „Simboliška, kad Trakai – istorinė Lietuvos sostinė – tampa šalies kultūros sostine. Kitąmet, kai minėsime savo atkurtos valstybės nepriklausomybės trisdešimtmetį, šis Trakų titulas tarsi sustiprins mūsų istorinio tęstinumo jausmą, kad tos didžiosios valstybės kūrėjų idėjos mus lydi ir vienija. Linkiu, kad tie kultūros ratilai, kurie šiemet iš Trakų sklis po visą Lietuvą ir dar plačiau, sklistų dėl to, kad Trakuose iškyla čia paslėpti kultūriniai lobiai“, – sveikindamas susirinkusiuosius kalbėjo kultūros ministras.

Šį titulą Trakai perėmė iš šiemet Lietuvos kultūros sostine buvusio Rokiškio.

„Rokiškėnai turi puikų kultūrinį skonį. Jį formuoja dvarų tradicijos, dešimtmečius skaičiuojantys profesionalių ir mėgėjų teatrų, vargonų ir klasikinės muzikos festivaliai. Čia leidžiamas šalyje žinomas kultūros žurnalas „Prie Nemunėlio“. Augdamas tokiame mieste, gyvendamas jame, žmogus neišvengiamai įsitraukia į kultūrinį gyvenimą. Lietuvos atlikėjai, menininkai, kurie bent kartą lankėsi Rokiškyje, vieningai kartoja, kad šis miestas priima tik labai kokybišką kultūros ir meno pasiūlą, – krašto kultūrinį gyvenimą pristato Rokiškio rajono meras Ramūnas Godeliauskas. – 2019-ieji sustiprino Rokiškio krašto kultūros bendruomenę. Dvylika intensyvių mėnesių trunkančio projekto vykdymas – rimtas iššūkis. Skirtingų teminių mėnesių programas įgyvendino vienuolika Rokiškio kultūros ir švietimo įstaigų, dešimt rajono bendruomenių, šešios nevyriausybinės kultūros organizacijos ir savivaldybės administracija. Surengta daugiau kaip 170 renginių.“

Kaip teigia Rokiškio rajono meras, suprasdamos, kad projekto lėšų pakaks tik trečdaliui sumanymų įgyvendinti, kultūros įstaigos rašė projektus, paramos kreipėsi į verslo įmones. „2019 metų projektinio finansavimo iš Lietuvos kultūros tarybos suma pasiekė rekordines aukštumas – 137 191 eurą. Bet labiau nei skaičiai vertinga išaugusi kultūros specialistų kompetencija, – pabrėžia R. Godeliauskas. – Kultūros sostinės projektas yra puiki rinkodaros priemonė. Miestui suteikiama galimybė auginti kultūrinį turizmą, pristatyti savo menininkus, kultūros tradicijas. Jei reikėtų, mes tai pakartotume. Iš tiesų baigėsi tik formalus projektas, bet menininkų juk kartu su gintaro medžiu Trakams neperdavėme. Kultūros bendruomenės veržlumo šiame mieste sustabdyti neįmanoma. Mes tęsiame su nauju vardu „Rokiškis – kultūros vingių kraštas“.

Trakiečiams Rokiškio rajono meras palinki „su mažai padaryti daug“.

IŠAUGO KULTŪROS MEDIS

Kultūros sostine tapusius Trakus pristato kultūros ratilų, kurie ir skleidžia, ir įtraukia į kultūros vyksmą, idėja. Vandens ratilai skelbia naujienas iš praeities, dabarties ir perteikia žinią ateičiai, o jų viduryje pulsuoja širdies kardiogramą primenantis Trakų pilies motyvas.

Pasitinkant išskirtinai reikšmingą Trakams laikotarpį, gruodžio 2-ąją prie rajono savivaldybės pastato iškilo originali skulptūrinė kompozicija, kuri simbolizuoja 2020-uosius – Kultūros sostinės metus.

Jos centre – medis, svarinantis vaisius – įvairius menus simbolizuojančius skritulius. Medis įkomponuotas tarsi praskleistoje knygoje, kurios ažūrinis paviršius primena viduramžių kario šarvą.

Kompoziciją kūrė kūrybininkų grupė – Viktorija Sideraitė, Jūratė Juozėnienė ir Albinas Šimanauskas, jų idėjas įkūnijo mecenatė – akcinė bendrovė „Vilniaus baldai“.

Gruodžio 7-ąją Trakų kultūros namuose duris atvėrė „Kalėdinis fabrikas“, kuriame sau mielą veiklą randa ir suaugusieji, ir vaikai. Ypač daug užsiėmimų ir veiklų pasiūlyta mažiesiems.

VYKS IŠSKIRTINIAI RENGINIAI

Trakuose kitąmet vyks daug klasikinės ir moderniosios kultūros, istorinės atminties įprasminimo, sakralinių, sporto, pramoginių renginių, edukacinių ir kūrybinių veiklų.

Kartu su jau tradiciniais renginiais Trakams tapus kultūros sostine čia pirmą kartą bus minima Lietuvos valstybės dekada, kurios renginių ciklas į prasmingą visumą sujungs liepos 6-ąją minimą Valstybės dieną ir pergalės minėjimą liepos 15 dieną įvykusiame Žalgirio mūšyje.

Vasario 16-ąją minint Lietuvos nepriklausomybės dieną, iš Vilniaus į Trakus persikels „Signatarų eitynės".

Vasarą Trakuose vyks „Vėliavų diena", per kurią bus pagerbtos istorinės miestų ir miestelių vėliavos, LDK vėliavos ir Žalgirio mūšyje pergalę iškovojusių pulkų vėliavos.

Istorinės atminties renginius papildys ir Gediminaičių dinastijos narių atminimui dedikuota šventė „Gediminaičių diena", istorinėse Trakų kunigaikštijos teritorijos ribose esančių miestų ir miestelių bendruomenių šventė „Trakų kunigaikštystės diena" ir tradiciniu tapti galintis masinis istorinės atminties žygis „LDK sostinių kelias", sujungsiantis Kernavę, Senuosius Trakus, Trakus ir Vilnių.

Toliau puoselėjama graži tradicija – iškilmingas Lietuvos visų laikų šlovingiausio valdovo LDK valdovo Vytauto Didžiojo mirties metinių paminėjimas spalio 27 dieną.

RENGS TARPTAUTINĮ FESTIVALĮ

Lietuvos kultūros sostine tapusiuose Trakuose daug dėmesio bus skirta ir Seimo paskelbtų 2020 metų atmintinų datų minėjimui, vyks Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 30-mečiui, Tautodailės metams, Vilniaus Gaono ir Lietuvos žydų istorijos metams dedikuoti renginiai.

Rudenį Trakuose šurmuliuos didelį pripažinimą jau pelnęs tarptautinis teatrų festivalis „Transmisijos". Šis kasmet per įvairias Europos šalis keliaujantis festivalis į Lietuvos kultūros sostine paskelbtus Trakus sukvies teatro trupes iš Lietuvos, Lenkijos, Slovakijos, Čekijos, Vengrijos ir Ukrainos.

„Be aukšto lygio istorinių ir kultūrinių renginių, daug dėmesio skirsime ir etnokultūrai. Trakai istoriškai visada buvo daugiakultūris miestas. Tuo esame turtingi, tuo didžiuojamės ir stengsimės atskleisti kiekvienos tautos kultūrines tradicijas. Trakuose kasmet rengiamas tautinių mažumų festivalis, kuris, mums tapus Lietuvos kultūros sostine, peraugs į „Tautų šventę", per kurią vyks karaimų, totorių ir kitų tautinių mažumų kultūros pristatymo renginiai", – sako E. Rudelienė.

Trakų rajono merės nuomone, tradiciniu ir daug žadančiu turėtų tapti ir metų pabaigoje planuojamas surengti Trakų rajono menininkų forumas.

ATVIRI ĮVAIRIOMS IDĖJOMS

„Trakams suteiktas Lietuvos kultūros sostinės vardas – tai ir nerimas dėl atsakomybės, ir džiaugsmas dėl galimybių skleisti žinią apie Trakus ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje. Tikiuosi, kad per tuos metus įvykę renginiai ir sukurtos tradicijos išliks ir toliau, kad tai nebus tik proginis vienkartinis reiškinys, kad sukursime naujų tradicijų, kad mūsų krašto istorija, tie mūsų kultūros ratilai ir visų mūsų tautinių mažumų kultūrinės tradicijos dar labiau pasklis po visą Lietuvą ir pasaulį", – lūkesčiais dalijasi E. Rudelienė.

Trakų rajono merė įsitikinusi, kad numatytai programai įgyvendinti Kultūros ministerijos skirtų lėšų tikrai nepakaks. „Parengiamuosius darbus atliekame iš savivaldybės biudžeto lėšų. Jų bus skirta ir pačiam renginiui. Tapti rėmėjais kviečiame ir verslininkus. Geras to pavyzdys – mūsų rajone naują gamyklą statančios AB „Vilniaus baldai" dovana. Bendrovė pagamino ir padovanojo Kultūros sostinės simbolį – Kultūros medžio kompoziciją, kuri papuošė savivaldybės pastatą ir per įvairias šventes bus puošiama atitinkama atributika, – kalba merė. – Pozityvius žmones kviečiame prisijungti prie mūsų savanorių komandos ir teikti pasiūlymus dėl šventinių renginių – esame atviri įvairioms idėjoms."

STENGSIS PABRĖŽTI SAVITUMĄ

„Trakai turi ilgametes kultūros tradicijas. Tai ir istorinė senoji sostinė, viduramžių valdovų rezidencija, Gediminaičių dinastijos lopšys, ir kartu iki šių dienų realiai išlikusi daugiatautė bendruomenė su labai ilgomis ir gražiomis tarpusavio sugyvenimo tradicijomis. Tapę kultūros sostine, Trakai oriai liudys šį statusą", – teigia Albinas Šimanauskas, kūręs renginio „Trakai – Lietuvos kultūros sostinė" koncepciją.

Rokiškyje Trakų rajono savivaldybės merė Edita Rudelienė Rokiškio rajono merui Ramūnui Godeliauskui (viduryje) įteikė Trakų kultūros sostinę 2020 simbolizuojančius kultūros ratilus. Greta – kultūros ministras Mindaugas Kvietkauskas.

Daugiausia žinoma apie Trakuose gyvenančius karaimus, bet šiame mieste gyveno ir totoriai, čia buvo įsikūrę dar kunigaikščio Gedimino kvietimu atvykusių žydų bendruomenės atstovai.

Tad Trakų krašto bendruomenė yra labai savita, su daugiataute savastimi, įnešusi savo indėlį į bendrosios tapatybės formavimą.

KURS NAUJAS TRADICIJAS

Renginių ciklo koncepcijos tikslas – ne tik dėmesys senosioms tradicijoms, bet ir naujų tradicijų kūrimas, jų sklaida.

Taip kilo mintis atgaivinti tarpukario tradiciją švęsti Valstybės dekadą, kuri prasidės Mindaugo karūnavimo dienos minėjimu ir baigsis pergalės Žalgirio mūšyje minėjimu. Per šią dekadą ketinama paminėti Trakų kunigaikštijos, kurios žemės driekėsi iki pat Biržų, įkūrimą ir pagerbti Trakus valdžiusių Gediminaičių dinastiją. Yra planų atgaivinti Vytauto Didžiojo gimtinę Senuosius Trakus, inicijuojant Gediminaičių alėjos sodinimą, kur kiekvienam šios dinastijos kunigaikščiui vyrui būtų pasodintas ąžuolas, o moteriai – liepa. Šioje alėjoje būtų galima rengti pažintinius edukacinius žygius ir prisiminti Trakų kunigaikštiją, nuo kurios prasidėjo Lietuva.

Kasmet spalio 27-ąją Trakų salos pilyje vykstantį iškiliausio LDK valdovo Vytauto mirties metinių minėjimą verta dar labiau pagarsinti valstybiniu lygiu. Tai būtų ir logiška įžanga į vėliau minimas Vėlines ir Mirusiųjų pagerbimo dieną.

Projektas „Trakai – Lietuvos kultūros sostinė 2020" atveria dar platesnes galimybes atskleisti ir Trakų krašto kraštovaizdį. Trakų krašte yra per 200 ežerų. O jei į vandenį pažvelgtume kaip į drobę ar sceną? Tad trakiečiai turi idėjų kurti menines instaliacijas vandens paviršiuje. Tai galėtų būti ir skulptūrinės kompozicijos, kurios turėtų išliekamąją meninę vertę ir pasibaigus šiam renginiui.

GALIMYBĖ REGIONAMS

Lietuvos kultūros sostine gali tapti konkurso būdu išrinktas bet kuris Lietuvos miestas, išskyrus Vilnių. Kultūros ministerija rengia konkursą kas trejus metus.

Lietuvos kultūros sostinėmis jau buvo Zarasų, Plungės, Šilutės, Anykščių rajonų savivaldybės, Palangos savivaldybė, Panevėžio rajono Ramygalos miestelis, Panevėžio miestas, Joniškio rajono Žagarės miestelis, Telšių rajono savivaldybė, Klaipėdos miestas.

KOMANDOS VEIKLOS REZULTATAI:
VERSLO IR GLOBALIOS TAURAGĖS PLĖTRA

Justė BRIGĖ

Gruodžio 18 dieną Tauragės rajono tarybos nariai, garbės piliečiai, įstaigų ir įmonių vadovai buvo pakviesti į tradicinį mero padėkos vakarą. Rajono meras Dovydas Kaminskas *(nuotr.)*, sveikindamas susirinkusiuosius, pabrėžė kiekvieno tauragiškio indėlio į miesto ir rajono ekonominę, kultūrinę plėtrą, švietimo ir socialinės apsaugos sistemos tobulinimą svarbą. „Džiugu, kad per pastaruosius kelerius metus Tauragė susigrąžino pramonės miesto statusą, kad rajone sėkmingai plėtojamas verslas, kuriamos naujos darbo vietos“, – gera žinia pasidalija rajono meras.

PALANKIOS SĄLYGOS VERSLUI

Kiek daugiau nei prieš porą mėnesių tauragiškius pasiekė žinia: Lietuvos laisvosios rinkos instituto atliktuose reitinguose Tauragės rajono savivaldybė, kaip ir pernai, užima 9–12 vietas tarp mažųjų savivaldybių. Pasiekti aukštą įvertinimą padėjo ir rajone sukurtos verslui palankios sąlygos – savivaldybė įvertinta kaip palankių mokesčių savivaldybė. Pavyzdžiui, verslo liudijimas vidutiniškai kainavo 80 eurų (mažųjų savivaldybių vidurkis – 96 eurai). Pagrindinis nekilnojamojo turto tarifas buvo 0,6 proc. (vidurkis – 0,7 proc.), nenaudojamas turtas taip pat apmokestintas 0,6 proc. tarifu, kai vidutiniškai mažosiose savivaldybėse šis mokestis siekė 2,8 proc. 2018 m. Tauragės rajono savivaldybei už verslumo skatinimą Ūkio ministerija (dabar Ekonomikos ir investicijų ministerija) įteikė „Auksinę krivūlę“.

„Tauragėje esame sukūrę vienas geriausių sąlygų verslo skatinimui. Viena skatinimo priemonių – pagalba verslui, sukuriant jiems reikalingą infrastruktūrą. Ir lapkričio paskutiniame tarybos posėdyje patvirtinome investicinę sutartį, pagal kurią įmonė planuoja iš pradžių sukurti 20 darbo vietų, o paskui tą skaičių išauginti iki 70. Savivaldybė tai įmonei įsipareigoja pastatyti elektros pastotę“, – konkrečiu pavyzdžiu savivaldybės ir verslo santykius apibūdina D. Kaminskas.

Kaip pabrėžia savivaldybės administracijos direktorius Modestas Petraitis, pagalba verslui padedant susikurti reikalingą infrastruktūrą jau duoda puikių rezultatų. „Pirmoji investicinė sutartis buvo pasirašyta su AB Vilkyškių pienine. Ši įmonė Tauragėje atidarė išrūgų perdirbimo cechą. Bendrovės veiklai buvo reikalinga dujotiekio atšaka, prie kurios nutiesimo Tauragės rajono savivaldybė prisidėjo 181,5 tūkst. eurų, – pasakoja savivaldybės direktorius. – Praėjusiais metais savivaldybė su Vilkyškių pienine pasirašė antrą investicijų sutartį dėl papildomos 21 darbo vietos įsteigimo. Taigi padėti investuotojams yra keli būdai. Pirmas būdas – pasirašyti investicinę sutartį, pagal kurią savivaldybė įsipareigoja atlikti konkrečius darbus, o verslas įsipareigoja įkurti tam tikrą darbo vietų skaičių ir investuoti mūsų rajone tam tikrą sumą.“

Kitas tauragiškių pagalbos verslui būdas – kooperuoti verslo ir savivaldybės lėšas reikalingai gatvei tvarkyti. Savivaldybė skiria 70 proc. reikalingų lėšų, verslas – 30 proc. „Pernai tokiu būdu buvo išasfaltuotos trys Tauragės gatvės. Taip savivaldybė sutaupė biudžeto lėšų ir sukūrė patogesnes sąlygas tų gatvių gyventojams. Kartu pagerintos sąlygos ir tų įmonių darbuotojams, keliaujantiems tomis gatvėmis į darbą. Toks bendradarbiavimas turi abipusę naudą“, – bendradarbiavimo rezultatais patenkintas direktorius.

„Nors savivaldybės sukurti pagalbos verslui svertai yra vieni geriausių Lietuvoje, bet ieškome būdų, kaip juos tobulinti, ir kai kurias galimybes jau matome. Viena tokių galimybių gali būti paslaugų centrai. Tikimės, kad per ateinančius trejus metus tą sumanymą pavyks įgyvendinti“, – ateities planus praskleidžia meras.

Tiek meras, tiek administracijos direktorius pabrėžia, kad pritraukiant investicijas svarbų vaidmenį atlieka ir mieste veikiantis privatus industrinis parkas, į kurį atėjo nemažai įmonių ir nemažai investicijų. Daugiausia jame įsikūrė skandinavų įmonių.

„Juntame dvejopą industrinio parko naudą rajonui. Pirmiausia, jame įsikūrusiose įmonėse sukuriama naujų darbo vietų ir jose įdarbintiems žmonėms mokamas tikrai ne minimalus atlyginimas. Tuo įsitikinu analizuodamas rajone esančių įmonių veiklą – naujai atėjusiose, ypač užsienio kapitalo įmonėse, yra daugiausia įdarbinama žmonių ir mokami geriausi atlyginimai rajone. Didesni atlyginimai darbuotojams – didesnės gyventojų pajamų mokesčio įplaukos į biudžetą, – teigia direktorius. – Kita didelių įmonių nauda – jos sukuria sąlygas sparčiau plėtotis smulkiajam verslui. Atsiranda didesnis poreikis ir maitinimo, ir įvairių paslaugų verslui, ir prekybai. Tokia sinergija padeda sukurti gerokai didesnę ekonominę ir socialinę naudą rajonui. Mieste vis daugiau įsikuria kavinių, grožio salonų, sveikatinimo centrų. Per pastaruosius metus į Tauragę atėjo ir nemažai prekybos tinklų. Visa tai rodo, kad gyventojų pajamos gerokai išaugusios.“

„Parama susieta su investicijų dydžiu. Kai verslas daugiau investuoja, ir savivaldybė įsipareigoja atlikti didesnės apimties darbus. Kai investuojama mažiau, mažesni ir savivaldybės įsipareigojimai. Mažesniam investuotojui savivaldybė gali kurį laiką kompensuoti pastatų nuomą. Kai kuriasi visai smulkus verslas, kompensuojamos pradinės steigimo išlaidos“, – pabrėžia rajono meras D. Kaminskas.

Šiais metais Tauragės rajono taryba surado dar vieną paramos teikimo verslui formą. „Pastaruoju metu verslo įmonėms vis labiau trūksta darbuotojų. Šiemet savivaldybė priėmė sprendimą, kuris naudingas ir verslui, ir rajono jaunimui. Kad mūsų jauni žmonės per vasarą galėtų dirbti rajono įmonėse, savivaldybė iš biudžeto kompensavo 50 proc. jiems mokamo atlyginimo. Taigi rajono jaunimas vasarą turėjo ką veikti, užsidirbo, įgijo patirties, o verslui mažiau kainavo jo išlaikymas, buvo išspręstas vasaros metu padidėjęs darbuotojų trūkumas. Šiemet jaunimo atlyginimams kompensuoti buvo skirta apie 20 tūkst. eurų. Matome, kad ta priemonė pasiteisino“, – naują paramos formą pristato M. Petraitis.

PROBLEMA – SKLYPAI

Kaip teigia rajono vadovai, savivaldybės parama verslui aktyvina ir investuotojų domėjimąsi Taurage. Tačiau ne viskas nuo gerų savivaldybės norų priklauso. Savivaldybės, neturėdamos teisės disponuoti jų teritorijoje esančia žeme, negali verslui suteikti reikalingo sklypo. „Šiuo metu yra dvi galimybės įsigyti sklypą. Vienas būdas – nusipirkti jį aukciono būdu per Nacionalinę žemės tarnybą. Tokios tvarkos pasekmės nėra vienareikšmiškos. Pavyzdžiui, prieš kurį laiką vienas investuotojas norėjo pirkti sklypą, bet Tauragėje jau veikiantis verslas, sužinojęs, kad ketina ateiti panašią veiklą plėtojanti įmonė, sklypą nupirko, sumokėdamas beveik keturis kartus daugiau, ir tame sklype įrengė automobilių stovėjimo aikštelę, nes automo-

bilių statymo vietų poreikis Tauragėje gan didelis, – galimybes įsigyti sklypą apžvelgia direktorius M. Petraitis. – Kita galimybė – pripažinimas, kad ketinamas statyti objektas yra svarbus visam regionui ir jam būtinas žemės plotas. Sprendimą priima visa Regiono plėtros taryba. Vieną tokį objektą Tauragėje jau turime. Šalia Vilkyškių pieninės yra sklypas, kurio būtinumą verslui yra pripažinusi Regiono plėtros taryba, ir Nacionalinė žemės tarnyba įmonei tą sklypą išnuomoja."

„Tačiau, nors ir randame sprendimo būdus, bet vis dėlto tai, kad savivaldybės neturi teisės disponuoti jų teritorijoje esančia valstybine žeme, labai neigiamai atsiliepia ir verslo plėtrai, ir pritraukiant investuotojus, nes procedūros per Nacionalinę žemės tarnybą reikalauja daug laiko, o verslui reikia kur kas operatyvesnių sprendimų", – direktorių papildo rajono meras D. Kaminskas.

Į PASAULĮ VEDA „GLOBALI TAURAGĖ"

Skleidžiant žinią apie Tauragės kraštą vis labiau prisideda įsibėgėjantis „Globalios Tauragės" projektas.

„Projektas „Globali Tauragė" vykdomas trimis kryptimis. Pirmoji kryptis – turėti kuo platesnio išvykusiųjų žmonių rato kontaktus ir tuos žmones informuoti apie pokyčius Tauragės rajone, apie darbo vietas ir galimybes įsikurti, kviesti juos sugrįžti, – projektą apžvelgia rajono meras D. Kaminskas. – Kita kryptis – sugrįžusiųjų integravimas į rajono gyvenimą, sukuriant „minkšto grįžimo" sistemą. Tai reiškia, kad sugrįžusiajam paslaugos yra teikiamos vieno langelio principu. Tas funkcijas atlieka daugiau nei prieš mėnesį savivaldybėje įdarbintas specialistas. Ir trečia kryptis – bendruomenių kūrimas užsienyje. Tai yra Tauragės ambasadoriai ir jų veikla. Taigi toliau ieškome žmonių, kurie norėtų būti mūsų krašto ambasadoriais ir skleistų žinią pasauliui apie mūsų miestą."

D. Kaminskas pasidžiaugia, kad labai aktyviai dirba trijų ambasadorių grupelė Švedijoje ir Danijoje. Jie dalijasi informacija dėl Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo ir strateginio planavimo pagal darnaus vystymosi tikslus, aktyviai konsultuoja savivaldybę šiais ir kitais aktualiais klausimais.

„Rajone jau turime ne vieną ir ne du sugrįžusius. Mero patarėjas grįžo iš Vilniaus. Specialistas, dirbantis su projektu „Globali Tauragė", taip pat sugrįžo iš Vilniaus. Yra žmonių, kurie į Tauragę sugrįžo po 17 metų gyvenimo Airijoje ir sėkmingai čia kuriasi. Ir tokių žmonių rajone vis daugėja", – kalba meras.

Savivaldybė rūpinasi ne tik sugrįžusiųjų, bet ir į Tauragę atvykusių užsieniečių integracija. Šiuo metu Tauragėje įsidarbina vis daugiau ukrainiečių, ir labai svarbu jiems padėti kaip galima greičiau integruotis. Viena tokių priemonių – Suaugusiųjų mokymo centro organizuojami lietuvių kalbos mokymai, kurių išlaidas dengia savivaldybė iš rajono biudžeto.

KOMANDOS DALIS – NEVYRIAUSYBININKAI

Šiemet Tauragės rajono savivaldybė „Auksine krivūle" buvo apdovanota už darbą su nevyriausybinėmis organizacijomis. Kaip teigia rajono meras D. Kaminskas, savivaldybės ir nevyriausybinio sektoriaus santykiai turi būti grindžiami pasitikėjimu. „Tauragės rajono savivaldybė pasitiki nevyriausybinėmis organizacijomis ir perduoda joms dalį savo funkcijų. Pagal Lietuvos strateginius dokumentus nevyriausybiniam sektoriui turi būti perduota 15 proc. funkcijų. Tauragės rajono savivaldybė nevyriausybininkams yra perdavusi nemažai funkcijų, bet iki to procento dar toli gražu. Po truputėlį judame link jo. Kuriame tvarkas, kokias funkcijas ir kaip galime perduoti nevyriausybinėms organizacijoms. Juk yra dalykų, kurie labiau rūpi nevyriausybininkams, o kai kas rūpi, tai ir gerus darbus greičiau padarai. Matydami, su kokiomis veiklomis nevyriausybinės organizacijos susidorotų, jas ir perduodame. Šiuo metu nevyriausybiniam sektoriui jau perduotas neformalusis sporto ugdymas, jaunimo ir bendruomenių namai, į kuriuos investuota gana daug lėšų. Daug funkcijų perduota bendruomenėms, o savivaldybė remia jų įgyvendinamus projektus. Šiais metais savivaldybė prie bendruomenių projektų prisidėjo 100 tūkst. eurų, – apie savivaldybės ir nevyriausybinio sektoriaus bendradarbiavimą pasakoja D. Kaminskas ir priduria, kad kol kas savivaldybė šiuo bendradarbiavimu nenusivylė. – Nevyriausybiniu sektoriumi Tauragės rajono savivaldybė pasitiki."

ŽINGSNIS Į REGIONO BENDRYSTĘ

Apie regionų bendradarbiavimą kalbama jau seniai, tačiau daug kas ir lieka kalbomis. Nelabai pasiteisino ir centrinės valdžios lūkesčiai, kad įsteigus regionų plėtros tarybas bus labiau galvojama apie bendrą regiono plėtrą. Išties kiekvienam merui labiau rūpi savo rajonas ir čia gyvenantys žmonės. Tad pastaruoju metu regioninis bendradarbiavimas vis labiau įsitvirtina didinant žinomumą. „Tauragės regiono savivaldybės įgyvendiname bandomąjį projektą – rengiama Tauragė + funkcinės zonos plėtros strategija. Šios strategijos tikslas – nustatyti regiono savivaldybėms svarbius bendrus probleminius klausimus, paskatinti savivaldybes veikti drauge, kartu su socialiniais partneriais ir bendruomenių atstovais ieškoti bendrų regionui ar jo daliai sprendinių, veiksmingiau pritraukti investicijas ir teikti viešąsias paslaugas, – apie bendradarbiavimą pasakoja meras. – Pastaroji regione tarybos posėdyje numatyta priemonė – regioninė dainų šventė. 2020 metų birželio mėnesį pirmoji regiono dainų šventė vyks Tauragėje, o paskui ji kiekvienais metais kelsis į kitą regiono savivaldybę. Norime, kad šios dainų šventės taptų regiono kultūros vizitine kortele. Tai, be abejo, prisidės ir prie regiono kultūros darbuotojų kompetencijos didinimo. Tarp planuojamų priemonių yra ir komunikacija. Galvojame, galbūt visam regionui reikėtų pirkti komunikavimo paslaugą. Tikimės, kad per artimiausią pusmetį apsispręsime. Regiono tarpusavio bendradarbiavimas turi daug privalumų. Dirbant pavieniui yra labai sudėtinga."

Tauragės rajono savivaldybės garbės ženklas „Už nuopelnus Tauragės rajonui" įteiktas Tauragės liaudies teatro režisierei Genovaitei Urmonaitei.

Savivaldybės administracijos direktorius Modestas Petraitis su Nedu Tamašausku (dešinėje), apdovanotu už iniciatyvas įgyvendinant jaunimo politiką Tauragėje.

SUSITIKIME SU PREZIDENTU – APIE RYTŲ AUKŠTAITIJOS REGIONO AKTUALIJAS

Lolita KAMINSKIENĖ, Lina KOVALEVSKIENĖ

Gruodžio 10-ąją darbo vizitą į Utenos regioną surengė prezidentas Gitanas Nausėda. Prezidentas atvyko ne vienas: kartu Utenoje lankėsi ir nemaža prezidento patarėjų komanda.

Utenos rajono savivaldybės administracijoje susitiko su regiono savivaldybių vadovais – Visagino savivaldybės mero pavaduotoja Aleksandra Grigiene, Anykščių, Zarasų, Molėtų, Ignalinos ir Utenos rajonų merais Sigučiu Obelevičiumi, Nikolajumi Gusevu, Sauliumi Jauneika, Justu Rasiku ir Alvydu Katinu *(nuotr.)*. Susitikime aptarti regioninės politikos ir bendradarbiavimo, savivaldybių finansavimo, skolinimosi galimybių ir kiti klausimai.

Paklaustas, kodėl pirmajam vizitui pasirinko Uteną, G. Nausėda atsakė, kad lankydamasis Utenoje dar pavasarį, per rinkimų kampaniją, pažadėjo sėkmės atveju pirmiausia atvykti į šį Rytų Aukštaitijos regiono centrą. Pažadą G. Nausėda ištesėjo.

Utenos rajono meras A. Katinas, išlydėdamas prezidentą, įteikė jam atminimo dovaną – Utenos – Laimės miesto – ženkliuką.

Po susitikimo Utenos rajono savivaldybės administracijoje G. Nausėda išvyko į Dusetas (Zarasų r.), kur lankėsi Kazimiero Būgos gimnazijoje, vėliau susitiko su miestelio bendruomene.

Tuo metu prezidento patarėjai Utenoje surengė darbo susitikimus su įvairių sričių specialistais. Buvo susitikta su Utenos regiono savivaldybių administracijų vadovais, sveikatos priežiūros, švietimo įstaigų ir savivaldybių švietimo skyrių atstovais, ūkininkais, verslininkais, teismo atstovais. Susitikimuose buvo aptarti kiekvienai sričiai aktualūs klausimai, ieškota problemų sprendimo būdų.

Darbo vizitai į regionus, prezidento teigimu, bus rengiami reguliariai. Kita išvyka planuojama po Naujųjų metų į Žemaitiją.

Kiekvienos regiono savivaldybės meras pasidalijo mintimis apie didžiausias problemas. Ignalinos rajono meras J. Rasikas kalbėjo apie mažą dėmesį regionams, sveikatos apsaugos, švietimo įstaigų ir kitas problemas.

„Problemų suminėjau labai daug. Akcentavau mūsų rajono problemas, susijusias su švietimu, mokyklų tinklo galima pertvarka, taip pat pristačiau ligoninės situaciją, minėjau, kad mūsų rajonas pats seniausias gyventojų amžiumi. Pasidalijau pamąstymais dėl biudžeto sumažėjimo, nes iš mūsų buvo atimta beveik 900 darbo vietų. Galimai neteksime pinigų ir verslumui skatinti. Liūdniausias dalykas, ką galiu pasakyti apie Ignalinos rajoną, yra tas, kad Utenos regione rajonas atsilikęs 10–15 metų. Taigi bėgsime, vysimės, mes turėsime sudaryti investuotojams daug geresnes sąlygas nei kiti, nes tiesiog neturime kitos išeities“, – kalbėjo Ignalinos rajono meras J. Rasikas.

KOLEGIJOS POSĖDYJE – AKTUALŪS KULTŪROS POLITIKOS KLAUSIMAI

Gruodžio 16 d. surengtas paskutinis šių metų Kultūros ministerijos kolegijos posėdis. Jame kolegijos nariams pristatytas 2020 metų valstybės biudžeto projektas kultūrai, atnaujintas Kultūros politikos pagrindų įstatymo projektas ir kultūros paveldo apsaugos sistemos tyrimo rezultatai.

Kultūros ministras Mindaugas Kvietkauskas pažymėjo, kad kitąmet biudžeto projekte numatytas atlyginimų kėlimas kultūros ir meno darbuotojams, taip pat numatytas Kultūros ministerijos pavaldžių įstaigų bazinių poreikių finansavimo didinimas. Planuojama, kad didės Kultūros rėmimo fondo lėšos ir lėšos, skiriamos bibliotekų fondų komplektavimui – knygoms ir kitiems spaudiniams įsigyti. Ketinama tęsti Kultūros paso iniciatyvą.

Dar šiemet planuojama dar kartą pateikti Vyriausybei Kultūros politikos pagrindų įstatymo projektą, kuris patobulintas atsižvelgus tiek į Vyriausybės, tiek į suinteresuotų pusių pastabas. Ministras M. Kvietkauskas kolegijos narius informavo, su kokiais esminiais iššūkiais šiuo metu susiduriama tobulinant minėto įstatymo projektą.

Kultūros viceministrė Ingrida Veliutė pristatė kultūros paveldo apsaugos sistemos tyrimo rezultatus. Pasak viceministrės, buvo atlikta nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos teisinio, kilnojamojo kultūros paveldo apsaugos teisinio reglamentavimo analizė, pasižiūrėta į teisės aktų tarpusavio suderinamumą, tarptautinių dokumentų atitikimą, užsienio šalių analizę. Buvo parengtos išsamios rekomendacijos. Viceministrė taip pat pažymėjo, kad nuo kitų metų sausio pradės dirbti iš dalies atnaujinta Valstybinė kultūros paveldo komisija.

Kultūros ministerijos kolegija – tai 2017 m. įsteigta patariamoji institucija, kurios tikslas – patarti kultūros ministrui kultūros politikos ir kultūros administravimo klausimais.

Kultūros ministerijos inf.

POVILAS ŽAGUNIS – **2019 METŲ KULTŪROS POLITIKAS**

Gruodžio 9 d. Vilniaus rotušėje iškilmingos ceremonijos metu buvo įteikti didžiausios šalies kultūros bendruomenės – Lietuvos kultūros centrų asociacijos apdovanojimai „Auksinis feniksas“. Vardinė „Auksinio Fenikso“ skulptūrėlė teikiama „Metų kultūros politikui“, „Geriausiam metų kultūros centro vadovui“, „Geriausiam metų kultūros ir meno kūrėjui“, „Geriausiam metų kultūros centro partneriui“ ir „Metų kultūros rėmėjui“. „Auksinio Fenikso“ laureatus pagerbė prezidentas Gitanas Nausėda. Šie apdovanojimai teikiami nuo 2012 metų.

GERIAUSIEMS IŠ GERIAUSIŲJŲ

Kaip teigia Lietuvos kultūros centrų asociacijos prezidentas Romas Matulis, siekiant pagerbti ir įvardyti 2019 m. ir per pastaruosius penkerius metus daugiausia kultūros sričiai nusipelniusius asmenis ir organizacijas, į penkis garbingus apdovanojimus šiemet pristatyta daugiau nei 50 pretendentų. Tarp jų – rajonų merai, pramonės, verslo ir visuomeninės organizacijos, žurnalistai, aukštojo mokslo įstaigos, vadybininkai, meno kolektyvų vadovai, kultūros ir meno kūrėjai.

„Auksinis Feniksas“ įteiktas geriausiam metų kultūros ir meno kūrėjui, dailininkui, kultūros centro Dusetų dailės galerija direktoriui Alvydui Stauskui. Apdovanojimą kultūros centrų asociacijos vardu nugalėtojui įteikė Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro generalinis direktorius Jonas Sakalauskas. Geriausio metų kultūros centro partnerio apdovanojimas įteiktas Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Klaipėdos fakulteto Teatro katedrai. Apdovanojimą įteikė Lietuvos nacionalinio kultūros centro direktorius Saulius Liausa. Geriausiu metų kultūros politiku tapo Panevėžio rajono savivaldybės meras Povilas Žagunis. Jį sveikino ir apdovanojimą teikė Lietuvos Respublikos Seimo narys Jonas Jarutis. Lietuvos savivaldybių asociacijos administracijos direktorė Roma Žakaitienė „Auksinį Feniksą“ įteikė Geriausiam metų kultūros centro vadovui – Skuodo rajono kultūros centro direktoriui Vidmantui Valinskiui. Metų kultūros rėmėjo „Auksinis Feniksas“ atiteko UAB „Sidonas ir Ko“. Apdovanojimo nugalėtoją paskelbęs kultūros ministras Mindaugas Kvietkauskas dėkojo visiems kultūros centrų darbuotojams, kurie palaiko ir įkvepia gyvybę kultūros liepsnai.

KULTŪROJE RIBŲ NĖRA

Šventinės ceremonijos svečius pasitiko Panevėžio rajono Šilagalio kultūros centro orkestro „Sklepučini“ muzikantai. Renginio vedėjas – nacionalinio Kauno dramos teatro generalinis direktorius, aktorius Egidijus Stancikas. Ceremonijoje grojo Plungės kultūros centro simfoninis orkestras, saksofonininkas, nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas profesorius Petras Vyšniauskas. Gerų emocijų dovanojo Lietuvos jaunimo iki 21 metų Lotynų Amerikos šokių čempionai Rugilė Monginaitė ir Matas Lukašovas, Šakių kultūros centro cirko mokyklos gimnastai.

„Čia dar tik pusė to, ką kultūros centrai gali parodyti, – sako Lietuvos kultūros centrų asociacijos prezidentas R. Matulis, atsakydamas į klausimą, ar bėra riba, skirianti regionuose plėtojamą mėgėjišką kultūrą nuo profesionalios. – Tokios ribos nėra ir niekada nebuvo. Skiriasi tik požiūriai. Kultūros centras regione šiandien yra ir filharmonija, ir nacionalinis teatras, ir nacionalinis operos ir baleto teatras. Yra labai gražių ir profesionalių aukščiausio meninio lygio kolektyvų, kurie niekur ir niekada nepadaro Lietuvai gėdos. Su mėgėjų kolektyvais dirba aukščiausio lygio profesionalai, apsisprendę atvykti į rajoną ir ten puoselėti kultūrą. Juk jie padeda pagrindą operos, baleto, teatro ir kitoms kultūros žvaigždėms.“

„Viską lemia žmonės“, – pasiteiravus, ar brangiai kainuoja savivaldybei kultūra, tvirtino Skuodo rajono meras Petras Pušinskas. Jo mintį tvirtino Zarasų rajono meras Nikolajus Gusevas. „Rezultatas ne tik nuo pinigų priklauso. Kartais turint daug pinigų nieko ypatingo nesukuriama, o kartais ir su mažais pinigais pasiekiamas puikus rezultatas. Konkretus pavyzdys – Apuolės projektus įgyvendiname turėdami gana mažus pinigus. Kai daroma iš širdies, kai dirba puikūs specialistai, daug ką galima padaryti ir turint mažesnius pinigus. Visada sakau: su meile, pamažu ir neskubant“, – mintimis dalijasi „Auksinio Fenikso“ laureatas V. Valinskis, Skuode dirbantis jau dvidešimt penktus metus.

PANEVĖŽIEČIAMS „AUKSINIS FENIKSAS“ – NE NAUJIENA

„Kaip mitologinis Feniksas pakilo iš pelenų, taip šiandien Auksiniai Feniksai kyla iš regionų, kur kultūra yra visko pradžių pradžia“, – įteikdamas apdovanojimą Panevėžio rajono merui P. Žaguniui sakė Seimo narys J. Jarutis.

Penkiolika metų mero pareigas einantis P. Žagunis *(antras iš dešinės)* koja kojon kultūros plėtros taku žengia su visais 114 šio rajono kultūros ir meno darbuotojų. Meras – dažnas renginių dalyvis, prasmingų iniciatyvų globėjas ir mecenatas. Be jo paskatinimo ir paramos Panevėžio rajone nebūtų nutūpusios „Aukso paukštės“. Jų Panevėžio rajone net 13. Savivaldybė „Auksinės krivūlės“ apdovanojimuose nebūtų pripažinta „Kultūros puoselėtoja“, o žinia apie Panevėžio rajono orkestrus, teatro meno mėgėjų, liaudiškų šokių kolektyvus, vokalinius ansamblius nesklistų taip plačiai Lietuvoje ir užsienyje.

„Be abejo, šiuo apdovanojimu labai džiaugiuosi. Tai labai svarus apdovanojimas mano gyvenime, bet „Auksinis Feniksas“ ne vien tik man priklauso. Jis priklauso visiems rajono žmonėms, puoselėjantiems kultūrą, rengiantiems įvairius renginius, ieškantiems jų įvairovės“, – „Savivaldybių žinioms“ sakė Panevėžio rajono meras P. Žagunis.

Panevėžio rajono savivaldybė kultūrai skiria per septynis procentus rajono biudžeto, bet, kaip teigia meras, lemia ne tiek pinigų kiekis, kiek rajono tarybos narių, savivaldybės administracijos specialistų gebėjimas rasti sprendimus optimaliausiam lėšų panaudojimui. „Turime 12 kultūros centrų. Gal tokia struktūra Lietuvoje ir nebėra tipiška, bet mes juos sugebame išlaikyti ir, manau, tuo padedame rajono gyventojams sukurti kokybiškesnes gyvenimo sąlygas“, – mintimis dalijosi P. Žagunis ir prisiminė, kad ir jis, mokydamasis vidurinėje mokykloje, grojo kaimo kapeloje.

Abejojantiems, ar reikalingas mėgėjiškos kultūros puoselėjimas, Panevėžio rajono meras atsako konkrečiu pavyzdžiu. Prieš gerą mėnesį vykusios kaimo kapelų varžytuvės „Kapelmušis“ sutraukė per pusantro tūkstančio žiūrovų.

SŽ inf.

SIDABRINĖMIS KRIVŪLĖMIS
PAMINĖTA SENIŪNŲ DIENA

Lina ŠUTKIENĖ

Joniškio Raudonojoje sinagogoje vyko Šiaulių apskrities savivaldybių seniūnijų seniūnų sueiga. Į ją susirinko daugiau nei 50 seniūnų iš Akmenės, Joniškio, Pakruojo, Radviliškio, Šiaulių, Kelmės rajonų ir Šiaulių miesto savivaldybių. Sueigoje dalyvavo apskrities savivaldybių merai, merų pavaduotojai, administracijos direktoriai, jų pavaduotojai ir kiti svečiai.

Susirinkusius sueigos dalyvius pasveikino Skaistgirio kultūros namų muzikantai ir renginio organizatorius Lietuvos savivaldybių seniūnų asociacijos viceprezidentas Vytautas Slabys. Joniškio rajono meras Vitalijus Gailius *(dešinėje)* pasidžiaugė rajono seniūnais ir priminė, kad ne gatvės, ne aikštės ir ne gražūs pastatai puošia Joniškio kraštą, o čia gyvenantys ir dirbantys žmonės. „Mes turime didžiuotis mūsų seniūnijose dirbančiais žmonėmis, kurių kompetencija aš net neabejoju. Tai atsidavę savo darbui žmonės, didžiuokimės ir branginkime tai, ką turime“, – kalbėjo meras.

Meras svečiams pristatė Joniškio rajoną, verslo aplinką, sėkmingai veikiančias įmones ir naujas investicijas rajone, taip pat pažymėjo, kad Joniškio rajonas šiemet viešųjų renginių metu atsisakė plastiko indų, paragino visus pasekti šiuo pavyzdžiu ir palinkėjo puikios viešnagės Joniškio krašte ir nuoširdaus bendradarbiavimo.

Susirinkusiuosius pasveikino ir produktyvaus darbo linkėjo Akmenės rajono meras Vitalijus Mitrofanovas, Pakruojo rajono administracijos direktoriaus pavaduotojas Gintaras Šurna, Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktorius Stasys Jokubauskas, Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktorius Gipoldas Karklelis, Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas Justinas Pranys ir kiti svečiai.

Geriausiai dirbantiems regiono seniūnams įteikti padėkos raštai. Tarp dešimties apdovanotųjų – dvi Joniškio rajono seniūnės: Rudiškių seniūnijos seniūnė Jūratė Čepskienė ir Satkūnų seniūnijos seniūnė Regina Butkienė. Padėkos raštai už paramą organizuojant Šiaulių apskrities savivaldybių seniūnų dieną įteikti Joniškio rajono merui V. Gailiui, administracijos direktorei Valei Kulvinskienei ir Joniškio seniūnei Janinai Augustinaitienei.

Sidabrinės krivūlės įteiktos Pakruojo rajono savivaldybės merui Sauliui Margiui, buvusiai Kelmės rajono Kukečių seniūnijos seniūnei Meilutei Masalskienei ir Akmenės rajono Papilės seniūnui Antanui Vaičiui. Naujai išrinktiems apskrities seniūnams įsegti seniūno ženkliukai. Renginio metu Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto biuro patarėjas Algirdas Astrauskas pristatė, kaip numatoma padidinti seniūnijos ir seniūno veiklos savarankiškumą, kaip gyventojus įtraukti į vietos reikalų tvarkymą ir demokratinių procesų stiprinimą šalyje. Vietos savivaldos ir regioninės politikos aktualijas apžvelgė ministro pirmininko patarėja savivaldos, regioninės ir socialinės politikos klausimais Rugilė Andziukevičiūtė-Buzė. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos viceministrė Eglė Radišauskienė pasidalijo informacija apie Savivaldybių užimtumo rėmimo programų rengimą. Nemažai diskusijų sulaukė šių programų įgyvendinimo aktualijos ir naujo savivaldybių, Užimtumo tarnybos, nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimo modelio sukūrimas, siekiant integruoti socialiai pažeidžiamus mūsų visuomenės narius į darbo rinką.

Sueigoje įžvalgomis apie seniūnijos įtaką teikiant paslaugas vietos bendruomenei dalijosi Lietuvos savivaldybių seniūnų asociacijos prezidentas Kęstutis Vitkauskas. Jis kalbėjo apie siūlomus pokyčius ir jų neatitikimą gyventojų poreikiams.

Susitikime taip pat diskutuota apie seniūnų veiklą, aptartos problemos, su kuriomis susiduriama kasdieniniame darbe, dalytasi patirtimi.

Renginio pabaigoje Seniūnų asociacijos viceprezidentas Vytautas Slabys palinkėjo seniūnams būti aktyviems, vieningiems, nebijoti permainų ir laikytis bendro pricipo – tarnauti žmonėms.

Po sueigos svečiams pristatyti pokyčiai Joniškio mieste, apsilankyta Joniškio „Aušros“ gimnazijoje, Kultūros centre ir Algimanto Raudonikio meno mokykloje.

Už geriausią darbą apdovanoti Šiaulių regiono seniūnai su Lietuvos savivaldybių seniūnų asociacijos prezidentu Kęstučiu Vilkausku (antras iš dešinės).

Mečislovo Ščepavičiaus pieš.

SUPRANTAMI IR AIŠKŪS
TEISĖS AKTAI – TAI ĮMANOMA

Pastaruosius kelerius metus daugelyje pasaulio šalių vis garsiau kalbama apie tai, kad visuomenei darosi sunku suprasti teisės aktus dėl juose vartojamų painių formuluočių, sudėtingų terminų ir ilgų sakinių. Nors įstatymuose įtvirtinta, kad teisės aktas turi būti logiškas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas, realybė yra kiek kitokia.

Kaip tobulinti teisėkūros procesą Lietuvoje, pagerinti teisės aktų rengimo ir vertimo kokybę – daug dėmesio šiai problemai skiria Teisingumo ministerija. Kartu su Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio direktorato Lietuvių kalbos departamentu buvo surengtas antrasis profesinis forumas, kuriame teisės kalbos ir terminijos temą aptarė Lietuvos ir Europos Sąjungos institucijų teisininkai, vertėjai, lingvistai, kalbos specialistai ir kitų sričių ekspertai.

Forume pažymėta, kad kalbai ir terminijai keliami ypač dideli reikalavimai, nes taisyklinga teisės kalba ir nuoseklūs terminai – labai svarbi visuomenės kultūros dalis. Suprantama, kad teisės kalbos normos ir terminijos sistema turi visapusiškai atitikti bendrąsias kalbos normas. Tokie teisininkų, kalbos specialistų ir vertėjų susitikimai padeda suburti specialistus, siekiančius atsakingai tvarkyti, tobulinti ir puoselėti šio žanro kalbą ir terminus.

Forumo dalyviai dalijosi savo darbo praktika, ES institucijų atstovai pristatė metodines priemones, kuriomis naudojasi, kad teisės aktai būtų aiškūs, paprasti, panašios teisinės sąvokos ar situacijos nebūtų skirtingai apibūdinamos. Sutarta, kad tokia priemonė praverstų ir Lietuvos institucijoms.

Idėja supaprastinti teisės aktų kalbą nėra nauja – apie tai kalbėti pradėta jau praėjusiame šimtmetyje. Juk vienas institucijų uždavinių yra paaiškinti, informuoti visuomenę, ko iš jos tikisi įstatymų leidėjas. Nuo to, kaip aiškiai ir kokybiškai bus parengtas teisės aktas, priklauso jo taikymas praktikoje – tinkamas asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimas.

Vienos šalys teisėkūros procesą organizuoja taip, kad teisininkų, įvairių sričių specialistų ir kalbos ekspertų bendradarbiavimas prasidėtų kuo ankstesniame teisės akto rengimo etape, kitos šalys sukuria net specialius įstatymus. Štai JAV prezidentas Barackas Obama 2010 m. pasirašė specialų įstatymą (Plain Writing Act), kuriuo JAV valdžios institucijas įpareigojo su visuomene komunikuoti aiškiai ir suprantamai, šiam tikslui pasiekti buvo sukurta visa priemonių sistema.

Daugelyje Europos šalių (pradininkė – Švedija) veikia teisinės ir kalbinės projektų patikros tarnybos, dažniausiai prie teisingumo ministerijų, galioja patikros procesą nustatantys teisės aktai, teisininkų ir kalbininkų pastabos aptariamos su tekstų rengėjais pasitarimuose, telefonu, el. paštu, prireikus pataisos, siūlymai dokumentuojami.

Teisingumo ministerijos inf.

KRETINGOS RAJONO GYVENTOJAI
PATYS SKIRSTYS DALĮ SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO

Simona DUMČIŪTĖ

Kretingos rajono gyventojai jau nuo kitų metų patys galės spręsti, kokių iniciatyvų reikia gyvenamajai aplinkai ir viešajai infrastruktūrai gerinti ir kurti. Savivaldybė sukūrė įrankį, leidžiantį gyventojams tiesiogiai skirstyti dalį savivaldybės biudžeto.

Kretingos rajono tarybai patvirtinus naująjį Gyventojų iniciatyvų projektą, jau nuo 2020-ųjų pradžios Kretingos rajono gyventojai bus kviečiami įsitraukti, siūlyti idėjas, spręsti, kaip panaudoti dalį savivaldybės biudžeto lėšų, kartu gerinti ir kurti aplinką, kurioje gyvename. Planuojama, kad kasmet gyventojų iniciatyvoms įgyvendinti bus skiriama ne mažiau kaip 160 tūkst. eurų. Tik pirmaisiais, pereinamaisiais, metais numatoma mažesnė suma.

„Sukūrėme įrankį mūsų rajono žmonėms, turintiems idėjų, tačiau iki šiol neradusiems galimybių jas įgyvendinti. Būtina pasitikėti savo gyventojais. Todėl kuriame naują galimybę ne tik įsiklausyti į jų poreikius, bet ir įtraukti rajono gyventojus į savivaldos veiklas, paskatinti juos aktyviau reikštis visuomeninėje veikloje ir leisti jiems patiems spręsti, kaip gerinti mūsų visų gyvenamąją aplinką“, – sakė Kretingos rajono tarybos narė Vaida Jakumienė, parengusi ir teikusi šį projektą svarstyti tarybai.

Pagal patvirtintą Gyventojų iniciatyvų, skirtų gyvenamajai aplinkai ir viešajai infrastruktūrai gerinti ir kurti, projektų ir idėjų atrankos ir finansavimo tvarkos aprašą idėjas teikti galės ne jaunesni nei 16 metų asmenys, deklaravę savo gyvenamąją vietą Kretingos rajone. Kiekvieną idėją turės palaikyti bent dešimt rajono gyventojų.

Gyventojai projektus teiks trims kategorijoms – mažos apimties iniciatyvų (iki 20 tūkst. eurų) Kretingos miesto seniūnijoje, mažos apimties iniciatyvų Kretingos rajone, išskyrus Kretingos miesto seniūniją, arba didelės apimties iniciatyvų (iki 120 tūkst. eurų) visame Kretingos rajone. Balsavimas vyks taip pat kiekvienoje iš kategorijų atrenkant didžiausio gyventojų palaikymo sulaukusius projektus.

Projektas išskirtinis ir tuo, kad spręsti ir balsuoti dėl pateiktų gyventojų iniciatyvų teisę turės tik Kretingos rajone gyvenamąją vietą deklaravę žmonės. Pasak projektą parengusios V. Jakumienės, galutinis sprendimas, kokių idėjų reikia, bus išimtinai tik rajono gyventojų, o ne valdžios rankose.

Didžiausio gyventojų palaikymo sulaukusius projektus įgyvendins Kretingos rajono savivaldybės administracija. Mažos apimties Kretingos ir rajono projektai bus įgyvendinami per vienus metus, didelės apimties – per dvejus metus.

Savivaldybė planuoja rengti Gyventojų iniciatyvų projekto pristatymus, teikti konsultacijas gyventojams, kaip tinkamai parengti iniciatyvas ir pildyti paraiškas. Visa informacija apie Gyventojų iniciatyvų projektą bus skelbiama savivaldybės tinklalapyje *www.kretinga.lt*.

Panašiu principu gyventojus į dalies biudžeto skirstymą Lietuvoje įtraukia ir Alytaus miesto savivaldybė, jau kelerius metus įgyvendinanti „Alytiškių iniciatyvas“. Dalyvaujamojo biudžeto principą nuo kitų metų numato taikyti ir Šiaulių miesto savivaldybė.

IŠTIKIMYBĖ KNYGAI ĮVERTINTA **GARBINGU APDOVANOJIMU**

Danutė POCIUVIENĖ

Panevėžio rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje vyko metų veikloms apžvelgti skirtas renginys „Ištikimi knygai“. Šventėje tradiciškai paskelbta „Metų bibliotekininko“ apdovanojimo laureatė. Šiemet šį garbingą titulą pelnė Ramygalos bibliotekos vyr. bibliotekininkė Marytė Čeponienė *(nuotr.)* už svarų indėlį siekiant Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vizijos – kurti modernią, patrauklią, saugią, bendruomenišką erdvę, kuri įkvepia gyventojus skaityti, tobulėti, saviraiškai, bendravimui.

Bibliotekoje M. Čeponienė dirba 38 metus – ji yra viena ilgiausiai dirbančių kaimo bibliotekų darbuotojų. Ilgametė patirtis, meilė knygai ir pagarba žmogui leidžia atrasti kelią į kiekvieno širdį, patarti ir pasiūlyti knygą pagal individualius poreikius įvairaus amžiaus skaitytojams.

Šiuolaikinė biblioteka – ne tik darbas su lankytojais, knygų išdavimas, skaitymo kultūros skatinimas, bendruomenės telkimas.

M. Čeponienė viena pirmųjų rajone, nuo 2013-ųjų, pradėjo aptarnauti skaitytojus, naudodama automatizuotą skaitytojų aptarnavimo posistemę (LIBIS PĮ). Nuo 2016 m. Ramygalos biblioteka įsitraukė į neformaliojo vaikų švietimo veiklas. Pagal bibliotekininkės paruoštą programą „Etninės kultūros pažinimas“ vaikai mokomi krašto pažinimo.

Viešosios bibliotekos direktorė Rūta Bagdonienė pasidžiaugė, kad rajono bibliotekos šiemet buvo ypač aktyvios – sėkmingai vykdė 19 įvairių projektų. Kaimo žmonės mokomi kompiuterinio raštingumo, savo krašto istorijos, papročių pažinimo, bibliotekose sėkmingai vykdoma savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programa „Naujos žinios ir gebėjimai – naujos galimybės“, aštuoniose bibliotekose įvykdyti sveikatos rėmimo programos projektai.

Nepamiršti ir vaikai. Jiems skirti robotikos užsiėmimai, kūrybinė popamokinė veikla, patiems mažiausiesiems įgyvendinamas projektas „PaAugau su knyga: Maminukų akademijos edukacijos“.

Bibliotekų paslaugos plečiamos neatsiliekant nuo techninės pažangos. Dešimtyje bibliotekų šiemet atnaujinta įranga, kompiuteriai, padidėjo interneto prieigos sparta.

Šiais metais dar šešios bibliotekos prisijungė prie LIBIS sistemos, ir dabar jau pusėje rajono bibliotekų knygų išdavimas tapo kompiuterizuotas. Tai palengvina tiek skaitytojų, tiek darbuotojų darbą.

Kitąmet planuojama prie sistemos prijungti dar penkias bibliotekas.

TOKIO GAUSAUS TURISTŲ ANTPLŪDŽIO **DRUSKININKAI DAR NEBUVO MATĘ**

Laimutis GENYS

Akivaizdu, kad Druskininkai nesirengia užleisti turizmo lyderio pozicijų. Tai dar kartą patvirtino statistikos duomenys apie turistų skaičių per devynis šių metų mėnesius. Palyginti su tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu, turistų skaičius Druskininkuose išaugo per 10 proc. Tai rekordinis augimas.

Analizuojant turistų skaičiaus kitimą, šiemet daugiausia išaugo užsienio turistų skaičius (11,3 proc.), Lietuvos turistų sulaukėme 9,8 proc. daugiau nei pernai per tą patį laikotarpį. Pagal turistų skaičiaus pasiskirstymą užsienio turistai sudaro 37 proc., o mūsų tautiečiai – 63 proc.

Lyginant turistų iš užsienio skaičiaus kitimą pagal valstybes, sparčiausiai augo turistų iš Izraelio ir Estijos skaičius, šiemet jis atitinkamai padidėjo 21,2 ir 23,8 proc.

Daugėjo turistų iš Lenkijos (13 proc.), Rusijos (9,1 proc.), Baltarusijos (8,6 proc.), Vokietijos (7,4 proc.), Latvijos (6,2 proc.) ir kitų šalių (18,4 proc.).

Analizuojant nakvynių skaičių, akivaizdu, kad ypač padidėjo Lietuvos turistų, nakvojančių Druskininkuose, skaičius (14,2 proc.), užsienio turistų – 7,6 proc. Pagal nakvynių skaičiaus pasiskirstymą tarp Lietuvos ir užsienio svečių artėjame prie pusiausvyros.

Vertinant nakvynes pagal užsienio turistų šalis, iš kurių jie atvyksta, daugiausia didėjo Estijos turistų nakvynių skaičius (28,7 proc.), Izraelio (19, 6 proc.), Lenkijos (15,7 proc.), Latvijos (13,8 proc.), kitų šalių (15,5 proc.).

Analizuojant nakvynių skaičiaus vidurkį, akivaizdu, kad ilgiausiai Druskininkuose vieši Vokietijos ir Izraelio turistai, jie vidutiniškai nakvoja apie dešimt dienų. Svečiai iš Baltarusijos Druskininkuose praleidžia per aštuonias paras, o Rusijos piliečiai – vidutiniškai apie penkias paras.

Džiugina nauja tendencija, kad daugėja svečių iš mūsų kaimynių – Latvijos ir Estijos. Šie svečiai Druskininkuose praleidžia vis daugiau laiko, latvių nakvynių vidurkis – 2,3 nakties, o estų – per 3 naktis.

Druskininkų turizmo ir verslo informacijos centro direktorius Rimantas Palionis teigė, kad vasaros ir rudens rezultatai daug geresni nei pavasario. Jį džiugina tai, kad padidėjo iki tol buvęs menkesnis Rusijos turistų skaičius, į viršų šoktelėjo anksčiau stabilizavęsi latvių apsilankymai. Jo nuomone, tokio turistų

skaičiaus augimo Druskininkai iki šiol nebuvo užfiksavę.

Druskininkų merą Ričardą Malinauską ypač džiugina didėjantis nakvynių skaičius. „Mes vertiname ir branginame visus turistus, tačiau ypač laukiami tie turistai, kurie ilgesniam laikui pas mus apsistoja. Tokie turistai kuria pridėtinę vertę Druskininkų verslui. Tai, kad didėja nakvynių skaičius, akivaizdžiai rodo, jog kryptingai įgyvendiname kurorto strategiją – kuriame pramogų, poilsio, rekreacijos, kultūros paslaugų visumą, suteikiančią kiekvienam svečiui pas mus rasti tai, ko jam reikia, kas skatina jį ilgiau pas mus pasilikti“, – sakė R. Malinauskas.

KLAIPĖDOS RAJONAS: **KO TIKĖTIS IR LAUKTI?**

Daiva BELIOKAITĖ

Tai klausimas, į kurį atsakymo ieškota jau ketvirtą kartą savivaldybės organizuojamame verslo forume. Ekonomistai, prekių ženklų kūrėjai, verslo paramos organizacijos, jaunimo atstovai ir politikai pabrėžė, kad šiuolaikinis verslas turi nebijoti iššūkių, sparčiai prisitaikyti prie besikeičiančios rinkos ir megzti tvirtesnius tarpusavio ryšius. Apdovanoti ir verslumo skatinimo konkurso „Verslumo manija“ nugalėtojai.

Reklamos kūrėjai neabejoja: ateityje pirmaus tik tas verslas, kuris nebijos būti drąsus, inovatyvus ir net iššaukiantis. „Originaliausios ir sėkmingiausios pastarųjų metų reklamos – tos, kurios pasižymi originaliomis idėjomis. Vartotoją būtina sukrėsti, kartais net šokiruoti, kad tavo prekės ženklas išsiskirtų. Didieji prekės ženklai, tokie kaip „Burger King“, „Volvo“, nebijo pašiepti save, įkąsti konkurentui, ir tai vartotoją veikia. Jis tokią reklamą įsimena. Tad tai geri pavyzdžiai, kaip parduoti savo produktą“, – sakė reklamos agentūros vadovas Tomas Bartninkas.

Kaip ir kiekviena sritis, taip ir verslas susiduria su nemažai iššūkių. Problemos dažnai kompleksinės, tad norint jas sėkmingai išspręsti, reikia glaudesnio tarpusavio bendradarbiavimo. Pasak verslo paramos organizacijų atstovų, nors Lietuva auga dvigubai sparčiau už euro zonos vidurkį, vis dar atsilieka inovacijų diegimo srityje, per mažas darbo našumas, per lėta jos struktūrinė kaita.

„Norint tai pakeisti, neišvengiamai būtina stiprinti mokslinių tyrimų sritį, diegti projektų valdymą“, – teigė Lietuvos verslo paramos agentūros direktorius Aurimas Pautienius.

Tarpusavio bendradarbiavimo svarbą pabrėžė ir Klaipėdos rajono meras Bronius Markauskas *(centre)*. Pasak jo, rajone turėtų atsirasti verslininkus vienijanti organizacija, kuri ne tik telktų, bet ir vystytų bendradarbiavimą dėl bendrų rajono ir regiono tikslų. Mero teigimu, savivaldybė taip pat atsižvelgia į naujausias tendencijas – tobulindama darbą įsidiegė projektinį valdymą, projektai planuojami ir įgyvendinami taikantis prie greitai kintančios situacijos.

„Tai, apie ką seniai svajojo Klaipėdos rajono gyventojai, bus įgyvendinama dar labiau prisitaikant prie jų lūkesčių – daugiafunkcio sporto centro statybos, kultūros centro renovacija, parko tvarkymas Gargžduose, ikimokyklinių ugdymo įstaigų plėtra, pagaliau savivaldybės administracijos struktūros pertvarka, dar labiau efektyvinant darbą ir gerinant paslaugų prieinamumą gyventojams“, – kalbėjo meras B. Markauskas.

Ekonomistai pažymi, kad verslui būtina įvertinti ir pasaulines tendencijas, rinkas. Reikia žinoti, kas vyksta, ko laukti ir ko tikėtis.

„Regis, Lietuva vis dėlto išmoko praėjusios krizės pamokas ir dabar yra kur kas labiau apsaugota, sugebėjusi atsispirti ir ekonomikos lėtėjimo tendencijoms, tačiau šalies ekonomikos augimas vis dar atsilieka nuo sparčiau Europos senbuves besivejančių Čekijos, Estijos“, – teigė Lietuvos laisvosios rinkos instituto vyr. ekspertė Indrė Genytė-Pikčienė.

„Iššūkių verslui bus nemažai. 2021–2027 metų finansavimo laikotarpiu lėšų bus mažiau, tai reiškia, kad ir projektų bus įgyvendinama mažiau, o Lietuvos įnašas į projektus didės. Tiesa, gera žinia ta, kad žemės ūkyje lėšų turėtų būti bent 600 mln. eurų daugiau“, – sakė ministro pirmininko patarėjas Giedrius Surplys.

Klaipėdos rajono savivaldybė skatina ir tik pirmuosius žingsnius žengiantį verslą. Šiemet vėl vyko verslumo skatinimo konkursas „Verslumo manija“. Paraiškas pateikė per tris dešimtis dalyvių, išrinkti trys laimėtojai, išsidaliję 10-ies tūkstančių eurų prizinį fondą. Pirmąją vietą ir 5 tūkst. eurų prizą laimėjo Sandra Venckutė-Gailiušienė už „Šeimos studijos“ įkūrimo idėją, kur jaukioje aplinkoje vyktų užsiėmimai nėščioms moterims ir tėveliams. Antroji vieta ir 3 tūkst. eurų vertės prizas atiteko Astai Marcinkevičai, sumaniusiai namuose įsirengti sveikų kepinių kepyklėlę. Trečiąją vietą ir 2 tūkst. eurų prizą laimėjo Mindaugas Laučius, pasaulio rinkai pasiūlęs skaitmeninės liniuotės įrankį. Juo galima greitai ir tiksliai apskaičiuoti pastato geometrijos parametrus iš brėžinio ar nuotraukos.

„Tokie verslo skatinimo konkursai parodo, kiek kūrybingų, verslių ir originalių žmonių yra Klaipėdos rajone. Dažniausiai jiems tereikia tik nedidelio finansinio postūmio, kad tos idėjos būtų įgyvendintos, ir taip kuriamos naujos darbo vietos ne tik sau, bet ir kitiems. Neabejoju, kol tokių žmonių turėsime, Klaipėdos rajonas ir toliau sparčiais žingsniais žengs į priekį“, – pabrėžė rajono vicemerė Audronė Balnionienė.

„Savivaldybių žinioms“ jau 23!

Junkitės ir sekite mus facebook savzinios

„Savivaldybių žinių“ feisbuko paskyra – langas pozityvumui!

VIETOS SAVIVALDOS CHARTIJA IR **TECHNOLOGIJŲ UGNIKALNIS**

Arūnas BRAZAUSKAS

Šių metų gegužę sukako dešimt metų nuo to laiko, kai Lietuvos Seime ratifikuota Europos vietos savivaldos chartija, kurią Europos Taryba priėmė 1985 m.

Chartijos įgyvendinimą periodiškai tikrina Europos vietos ir regionų valdžių kongresas. 2012 m. Kongresas parengė dokumentą „Vietos ir regionų demokratija Lietuvoje".

Įvertinę pasiektą pažangą, Kongreso atstovai pažėrė ir kritikos. Nepalankiai įvertintas vietos valdžios institucijų finansinių išteklių trūkumas ir sumažėjusios savivaldybių galios tokiose srityse, kaip teritorijų planavimas ir žemės nuosavybė. Piliečių dalyvavimas vietos valdžios reikaluose apibūdintas kaip nepakankamas. Lietuvos valdžios institucijoms rekomenduota užtikrinti reikiamus finansinius išteklius savivaldybėms.

Nuo tų laikų Lietuvos savivaldybių tarybų rinkimų tvarkoje įvyko pozityvių permainų. Įteisinti tiesioginiai merų rinkimai, kandidatus kelia ne vien partijos, bet ir visuomeniniai rinkimų komitetai.

CHARTIJA NESUKURIA GERO ORO

Europos savivaldos chartija – teisinis dokumentas. Tačiau joks dokumentas negali nulemti visuotinių tendencijų, pavyzdžiui, klimato permainas nukreipti norima vaga – kad visiems Žemės žmonėms būtų gerai. Pompėjos miestas, kuris 79 m. po Kr. buvo palaidotas po Vezuvijaus lava, turėjo savivaldą ir renkamus pareigūnus – net rinkimų agitacija išliko ant sienų. Tačiau savivalda neapsaugojo nuo stichijos.

Anaiptol negąsdinant apokaliptiniais scenarijais, vertėtų apžvelgti, kokios technologinės ir socialinės permainos paveiks vietos savivaldą artimiausiais dešimtmečiais.

Akivaizdi tendencija yra didmiesčių didėjimas. Juose telkiasi kvalifikuota darbo jėga, naujausios technologijos, švietimo ir mokslo įstaigos. Kaip tik taip plečiasi ir Lietuvos didmiesčiai: Vilnius, Kaunas, Klaipėda.

Kai kurie futurologai pranašauja, kad ateity didžiuma Žemės gyventojų telksis 500–600 didmiesčių, o plotai tarp jų bus retai apgyventi. Pagrindinė ūkinė veikla vyks ne toliau nei 150 km nuo pagrindinių transporto arterijų – geležinkelių.

Apie augančius Afrikos didmiesčių lūšnynus, Indijos sostinę dusinančius smogus sužinome iš žiniasklaidos, o į mūsų miestų gatves išeiname dar be kaukių. Bet vargu ar smogai sustabdys pasaulinę raidą.

Į tą globalinį kraštovaizdį galima žiūrėti pro Chartijos didinamąjį stiklą. Pavyzdžiui, vienas iš Chartijos punktų numato, kad savivaldybių teritorinės ribos negali būti keičiamos, iš anksto nepasitarus su visomis vietos bendruomenėmis ar nesurengus referendumo, kur tai leidžia įstatymai. Tikėkimės, kad ir ateity savivaldybių ribų nebus galima pakeisti be gyventojų valios – kaip tai rodo nepavykusios pastangos išplėsti Kauno ribas 2019-aisiais.

Užuot perbraižius ribas žemėlapyje, galima plėsti elektronines paslaugas. Užuot gaišus laiką transporto kamščiuose pakeliui į savivaldybę, kuri gerokai nutolusi nuo gyvenamos vietos, daugiau reikalų būtų galima sutvarkyti internetu. Vadinamųjų žiedinių savivaldybių problema „išsivaikščiotų". Ar kartu neišsivaikščiotų dalis savivaldybių administracijų darbuotojų? Viduramžiais plečiantis avininkystei, buvo sakoma, kad avys suvalgė žmones. Šiais laikais galima tikėtis, kad kompiuteriai „suvalgys" valdininkus.

TECHNOLOGIJOS „VALGO" DARBO VIETAS

Iššūkiai XXI a. savivaldybėms vardijami įvairiais būdais. Svarstoma apie vadybos tobulinimą. Siūloma nelanksčias biurokratines struktūras keisti iš verslo paimtais modeliais, kurie į teritorijos gyventoją žvelgia kaip į klientą ir ieško būdų kuo geriau jį aptarnauti.

Manoma, kad technologinė pažanga visų pirma supurtys didmiesčių savivaldą. Miestai, kaip kuris gali, taikosi prie elektromobilių plėtros. Artėjantis iššūkis – automobiliai-robotai, kurie daugumai Lietuvos vairuotojų atrodo egzotika.

Žodis „robotas" taps „konkurento" sinonimu, kai pakeles tvarkančius žmones su ryškiomis liemenėmis ims keisti traktoriukai be žmonių. Savivaldybių tarnautojai, kituose kraštuose vadinami „baltosiomis apykaklėmis", netrukus kartos kitą nerimą keliantį žodį – „blokčeinas". Tai technologija, leidžianti nemenką dalį kanceliarinio darbo perduoti kompiuteriui, taip atimant darbo vietas iš tarnautojų.

Virš kvalifikuotų tarnautojų besitvenkiant nedarbo debesims, po pasaulį sklinda garantuotų bazinių išmokų idėja. Žmonės kažkada mokėdavo pagalvės mokestį, o dabar kalbama apie pagalvės pajamas. Visos socialinės išmokos pakeičiamos viena išmoka, kurią žmogus gauna nuo tam tikro amžiaus.

2016 m. Šveicarijoje referendumu buvo klausiama, ar skirti kiekvienam šalies piliečiui 2250 frankų per mėnesį, nepaisant to, ar jis dirba, ar yra bedarbis, ir po 580 frankų – kiekvienam vaikui iki 18 metų. Šveicarai pasiūlymą atmetė.

Mečislovo Ščepavičiaus pieš.

Suomijoje nuo 2017-ųjų pradžios dvejus metus truko eksperimentas. Burtais atrinkti bedarbiai, kurie iš valstybės gavo po 560 eurų per mėn. be jokių konkrečių įsipareigojimų. Iš jų nereikalauta įrodyti, kad jie aktyviai ieškojo darbo. Taip norėta ištirti, ar šie žmonės suras darbą greičiau nei tie, kurie gauna įprastas pašalpas. Eksperimento rezultatai dar vertinami.

Tokių bandymų tikslas – ištirti socialinę elgseną ir supaprastinti socialinę rūpybą. Formalumai susitraukia iki minimumo. Patvirtinai tapatybę – gavai pinigų. Beje, tai mažina ir administracinę naštą savivaldybėms, kurios tuos reikalus tvarko. Našta mažėja kartu su tarnautojų etatais.

Galima tik pasiguosti, kad Lietuvai dar toli iki gerovės valstybės, taigi toli iki visų tų blokčeinų ir bazinių pajamų – dalykų, kurie, tikėtina, šienaus savivaldybių administracijų etatus.

„Verslo žinios" pernai rašė, kad, Swedbanko skaičiavimais, visiems gyventojams po lygiai padalijus visas valstybėje socialinei apsaugai, įskaitant senatvės pensijas, 2015 m. skirtas lėšas, visuotinės bazinės pajamos būtų siekusios tik apie 120 eurų. Jokiai kitai socialinei paramai lėšų neliktų. Norint visiems Lietuvos gyventojams mokėti bazines pajamas, kurios būtų bent jau lygios skurdo rizikos ribai (virš 280 eurų), socialinei apsaugai reikėtų skirti 80 proc. valstybės biudžeto. Valstybei neradus kitų finansavimo šaltinių, Lietuvos pajamos iš mokesčių turėtų didėti daugiau nei 30 proc.

Atiduodant pagarbą beveik prieš 35 metus priimtai Europos vietos savivaldos chartijai, galima pasidžiaugti, kad politine prasme Lietuvos valstybė bent jau nesuka į šoną nuo Chartijos principų. Skaičiuojant atminty įsirėžusias krizes, galima pradėti nuo paskutinės ir sakyti: pergyvenome po 2008 m. prasidėjusį sunkmetį, pergyvensime robotizaciją ir blokčeiną.

KAUNUI – PRESTIŽINIO „FINANCIAL TIMES“ PRIPAŽINIMAS

Sima MAŽUTAVIČIŪTĖ

Naujausiame „Financial Times“ leidžiamo žurnalo „fDi Magazine“ reitinge Patraukliausios ateities turizmo vietovės 2019–2020 Kaunas pripažintas vienu perspektyviausių miestų turizmui. Pelnyta devinta vieta kategorijoje „Tiesioginių užsienio investicijų strategija“. Be to, vieni įtakingiausių pasaulinių reitingų sudarytojų atkreipė dėmesį į Kauną ir dar penkiose srityse.

„Financial Times“ leidžiamas žurnalas „fDi Magazine“ kiekvienais metais pristato vienus laukiamiausių reitingų skirtingose kategorijose, kurie tarptautiniams investuotojams neretai tampa vienu iš įrankių, leidžiančių įvertinti vietovės patrauklumą ir potencialą investicijoms bei padedančių priimti pamatuotus ir ilgalaikius sprendimus verslui. Vienas tokių reitingų – Patraukliausios ateities turizmo vietovės (angl. Tourism Locations of the Future 2019/20), skirtas pastebėti ir sutelkti dėmesį į daugiausia žadančius turizmo sektoriaus miestus ir regionus visame pasaulyje. „Financial Times“ ekspertai šių metų reitinge itin daug dėmesio skyrė vietovėms, kurios per praėjusius metus turėjo ir ateityje, prognozuojama, turės didžiausią investicijų, ekonominės plėtros ir verslo augimo potencialą bei sąlygas jį įgyvendinti. Atlikus ekspertinį vietovių vertinimą, buvo atsižvelgta tiek į kiekybinius, tiek ir į kokybinius rodiklius.

Tiesioginių užsienio investicijų (TUI) strategijos (angl. FDI Strategy) kategorijoje buvo akcentuoti ir įvertinti kokybiniai rodikliai, demonstruojantys potencialiems investuotojams pritraukti naudojamos strategijos išmanumą ir inovatyvumą. Kaip tik šioje – TUI strategijos – kategorijoje Kaunas šiemet buvo pripažintas vienu iš TOP10 nugalėtojų. Dar penkiose „fDi Magazine“ turizmo reitingo srityse įvertintas nuoseklus miesto įdirbis specializuojantis į skirtingas turizmo sektoriaus sritis.

„Džiaugiuosi, kad prestižiniame reitinge buvo įvertintas nuoseklus Kauno miesto augimas ir dedamos pastangos. Neatsitiktinai Kaunas pretenduoja patekti į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą, o 2022-aisiais taps Europos kultūros sostine – neabejoju, kad tai turės reikšmingos įtakos dar spartesniam turizmo sektoriaus augimui. Turizmo skatinimas – vienas prioritetų, ypač svarbus miesto ekonominio ir strategi-nio augimo veiksnys. Siekiame ir toliau plėtoti šias sritis, didindami Kauno vardo žinomumą kultūros, sporto ir konferencijų turizmo srityse, gerindami susisiekimą, tobulindami infrastruktūrą ir kurdami naujus traukos objektus. Norime, kad kiekvienas čia apsilankęs svečias pajustų kaunastišką mūsų miesto dvasią“, – sako Kauno miesto meras Visvaldas Matijošaitis.

Patraukliausių ateities turizmo vietovių 2019–2020 reitinge Kaunas šiemet sulaukė palankių vertinimų ir šiose kategorijose:

- Kultūrinis/paveldo turizmas (angl. Cultural/Heritage Tourism);
- Sporto turizmas (angl. Specialism: Sports tourism);
- Pasiekiamumas (angl. Connectivity);
- Viešbučių plėtros ir investicijų (angl. Hotel Development and Investment);
- Pasiekimai, pranokstantys lūkesčius (angl. Punching above its weight). Šioje kategorijoje Kaunas yra pateikiamas kaip vienintelis miestas, kuris, reitingo sumanytojų nuomone, maloniai nustebino – ne tik paneigė išankstines nuostatas, bet ir pranoko lūkesčius, išsiskyrė iš kitų miestų savo ambicija siekti daugiau.

Pasak Kauno miesto turizmo, tarptautinės rinkodaros ir investicijų plėtros agentūros „Kaunas IN“ turizmo skyriaus vadovės Ingos Pažereckaitės-Kalėdienės, ši pergalė TUI strategijos kategorijoje nėra atsitiktinė: „Akivaizdu, kad miesto ir verslo investicijos į turizmą, veiklas, skatinančias turizmo vystymąsi bei miesto žinomumą, išties atsiperka. Augantis turistų srautas duoda teigiamą impulsą kurtis naujoms veikloms, atsirasti paslaugoms, plėstis verslams ir įvairioms iniciatyvoms. Augantis miestas – patrauklus naujoms investicijoms ir esamų verslų plėtrai“, – pabrėžė I. Pažereckaitė-Kalėdienė.

Per pastaruosius kelerius metus Kaunas turizmo srityje pelnė ne vieną reikšmingą apdovanojimą: Lietuvoje buvo pripažintas kaip „Sėkmingiausia 2016 metų turizmo traukos kryptis“, 2017 m. „Kaunas IN“ turizmo informacijos centras išrinktas sėkmingiausiu Lietuvos turizmo informacijos centru, o jo „Kaunastic“ projektas įvertintas Login 2017 apdovanojimuose. Tais pačiais metais Kauno vardas pirmą kartą nuskambėjo Japonijos turizmo apdovanojimuose – už VšĮ „Kaunas IN“ išleistą žemėlapį, pristatantį diplomato Chiune Sugiharos atminimą Kaune.

NAUJIENOS IŠ SEIMO

Saulė Eglė TREMBO

DĖL SAVIVALDYBIŲ TERITORIJŲ RIBŲ KEITIMO

Seimas įstatyme įtvirtino reikalavimus/kriterijus, kada gali būti kreipiamasi dėl savivaldybių teritorijų ribų keitimo.

Nustatyta, kad Vyriausybė parengia ir teikia Seimui dokumentus dėl savivaldybių teritorijų ribų keitimo, kai tenkinamos visos šios sąlygos:

1) savivaldybės teritorijos dalies, kurią siūloma priskirti kitai savivaldybei, vietos gyventojų apklausoje, kurioje dalyvavo daugiau kaip pusė šios savivaldybės teritorijos dalies vietos gyventojų, turinčių teisę dalyvauti apklausoje, daugiau kaip pusė dalyvavusiųjų pasisakė už šios savivaldybės teritorijos dalies priskyrimą kitai savivaldybei;

2) savivaldybės teritorijos dalies, likusios be kitai savivaldybei siūlomos priskirti savivaldybės teritorijos, vietos gyventojų apklausoje, kurioje dalyvavo daugiau kaip pusė šios savivaldybės teritorijos dalies vietos gyventojų, turinčių teisę dalyvauti apklausoje, daugiau kaip pusė dalyvavusiųjų pasisakė už šios savivaldybės teritorijos dalies priskyrimą kitai savivaldybei;

3) savivaldybės, kurios teritorijos dalį siūloma priskirti kitai savivaldybei, teritorijos dalis, likusi be kitai savivaldybei siūlomos priskirti teritorijos, atitinka šio straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytus kriterijus (ne mažiau kaip 20 procentų savivaldybės biudžeto be Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto dotacijų, skiriamų savivaldybių biudžetams, sudarytų tos teritorijos gyventojų pajamų mokesčiai; bendras savivaldybės gyventojų skaičius būtų ne mažesnis kaip 10 tūkst.).

Nustatyta, kad 2 ir 3 punktuose nustatytos sąlygos nėra taikomos, kai savivaldybių teritorijų ribos siūlomos keisti siekiant sujungti savivaldybių teritorijų ribomis padalytą gyvenamąją vietovę ar nekilnojamojo turto kadastre įregistruotą žemės (miško) sklypą arba siekiant vienos ar kelių gyvenamųjų vietovių, priklausančių vienai savivaldybei, teritoriją, kurioje savo gyvenamąją vietą yra deklaravę ne daugiau kaip 500 gyventojų, priskirti gretimos savivaldybės teritorijai ir kai tam pritaria abiejų savivaldybių tarybos.

Už Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo pataisas balsavo 78, prieš buvo 3, susilaikė 12 Seimo narių.

KALĖDŲ TRAUKINUKAS
KVIEČIA SUGRĮŽTI Į VAIKYSTĘ

Laukiamiausias metų traukinys – ryškus ir žaismingas, lankantis visas šventiškiausias sostinės vietas – pagrindinę miesto eglę, kalėdinių gardumynų ir dovanų miestelius Rotušės ir Katedros aikštėse, iki sausio 7 d. visus kviečia sugrįžti į vaikystę.

„Kalėdų traukinukas jau tapo neatsiejama Kalėdų festivalio tradicija. Kelionės po magišką ir šviesomis spindintį Vilnių kasmet laukia ne tik vaikai, bet ir jų tėveliai. Smagu, kad tai tampa ir gražiais vaikystės prisiminimais. Kviečiu ir šiemet šeimas pakeliauti Kalėdų traukinuku po Vilnių, nes maršrutas įtraukia, perkelia į jaukų, svetingą Vilnių, kuriuo norisi dalytis su artimaisiais ir visu pasauliu“, – į kelionę per kalėdinį Vilnių kviečia miesto meras Remigijus Šimašius.

Įspūdingą pramogą dovanoja Vilniaus miesto savivaldybė kartu su partneriais DELFI ir prekybos tinklu „Maxima“.

Į traukinuką galima įsėsti jo pagrindinėje stotelėje Kalėdų miestelis, kuri įsikūrė prieš pat Katedrą, šalia Odminių skvero, adresu Šventaragio g. 1. Įsėsti ar išlipti galima ir stotelėje Rotušė, Rotušės aikštėje.

Tvarkaraščius galima rasti viešojo transporto stotelėse Kalėdų miestelis, Rotušė, taip pat ir *www.stops.lt*.